

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาสภาพและการดำเนินงานของห้องสมุดสถาบันการศึกษาวิชาการทหาร
ชั้นสูงของประเทศไทย

วิธีดำเนินการวิจัย

ศึกษาถึงประวัติความเป็นมาและวิวัฒนาการของสถาบันการศึกษาวิชาการทหาร
ชั้นสูงของประเทศไทย จากเอกสารสิ่งพิมพ์ต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับแต่ละสถาบันเพื่อให้ทราบถึง
วัตถุประสงค์ในการจัดตั้ง การจัดส่วนราชการ ตลอดจนการศึกษและหลักสูตรของแต่ละ
สถาบัน ส่วนข้อมูลที่ไม่อาจศึกษาคนคว้าได้จาก เอกสารสิ่งพิมพ์ต่าง ๆ นั้น ผู้วิจัยได้ใช้
วิธีสัมภาษณ์และวิธีสำรวจโดยการออกแบบสอบถาม ซึ่งแบ่งออกเป็น 2 ส่วน คือ

ส่วนที่ 1 สำหรับสอบถามกลุ่มหัวหน้าบรรณารักษ์ของห้องสมุดทั้ง 8 สถาบัน
ซึ่งได้แก่

บรรณารักษ์ห้องสมุดวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร

บรรณารักษ์ห้องสมุดโรงเรียนเสนาธิการทหาร

บรรณารักษ์ห้องสมุดวิทยาลัยการทัพบก

บรรณารักษ์ห้องสมุดวิทยาลัยการทัพอากาศ

บรรณารักษ์ห้องสมุดโรงเรียนเสนาธิการทหารบก

บรรณารักษ์ห้องสมุดโรงเรียนเสนาธิการทหารอากาศ

บรรณารักษ์ห้องสมุดโรงเรียนนายทหารเรือ (ซึ่งเป็นห้องสมุดรวมของ

วิทยาลัยการทัพเรือ และโรงเรียนเสนาธิการทหารเรือ)

รวมเป็นแบบสอบถามที่ส่งไปให้กลุ่มหัวหน้าบรรณารักษ์ทั้งสิ้น 7 ชุด คำถามใน
ส่วนนี้แบ่งออกเป็น 10 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ว่าด้วย อาคารและสถานที่ ประกอบด้วยคำถาม 6 ข้อ

- ตอนที่ 2 ว่าด้วย คุรุภัณฑ์ ประกอบด้วยคำถาม 18 ข้อ
- ตอนที่ 3 ว่าด้วย การบริหารงานห้องสมุด ประกอบด้วยคำถาม 10 ข้อ
- ตอนที่ 4 ว่าด้วย บุคลากร ประกอบด้วยคำถาม 8 ข้อ
- ตอนที่ 5 ว่าด้วย งบประมาณ ประกอบด้วยคำถาม 5 ข้อ
- ตอนที่ 6 ว่าด้วย หนังสือ วารสาร สิ่งพิมพ์ต่าง ๆ และโสตทัศนวัสดุ
ประกอบด้วยคำถาม 10 ข้อ
- ตอนที่ 7 ว่าด้วย การจัดหา ประกอบด้วยคำถาม 11 ข้อ
- ตอนที่ 8 ว่าด้วย การจัดหมู่และทำบัตรรายการ ประกอบด้วยคำถาม
8 ข้อ
- ตอนที่ 9 ว่าด้วย การสำรวจหนังสือ ประกอบด้วยคำถาม 6 ข้อ
- ตอนที่ 10 ว่าด้วย งานบริการ ประกอบด้วยคำถาม 16 ข้อ

ส่วนที่ 2 เป็นแบบสอบถามสำหรับผู้ใช้ห้องสมุด ตัวอย่างประชากรได้แก่ผู้ใช้ห้องสมุดซึ่งส่วนใหญ่เป็นผู้ที่เข้ารับการศึกษาระดับมัธยมศึกษาในสถาบันการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้นของประเทศทั้ง 8 สถาบัน ซึ่งประกอบด้วยข้าราชการทหารทั้ง 3 เหล่าทัพ ข้าราชการตำรวจ ข้าราชการพลเรือน และพนักงานรัฐวิสาหกิจ รวมทั้งประชากรผู้เป็นข้าราชการหรือเจ้าหน้าที่ปฏิบัติหน้าที่ในสถาบันดังกล่าว คำถามในส่วนที่ 2 นี้ แบ่งออกเป็น 4 ตอน

- ตอนที่ 1 สถานภาพส่วนตัว ประกอบด้วยคำถาม 5 ข้อ
- ตอนที่ 2 การใช้ห้องสมุดโดยทั่วไป ประกอบด้วยคำถาม 9 ข้อ
- ตอนที่ 3 ความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพทั่วไป วัสดุครุภัณฑ์ สิ่งพิมพ์ต่าง ๆ
ตลอดจนบริการของห้องสมุด ประกอบด้วยคำถาม 5 ข้อ
- ตอนที่ 4 ข้อเสนอแนะ

ผู้วิจัยได้สุ่มตัวอย่างจากประชากรผู้ใช้ห้องสมุดทั้ง 8 สถาบัน ๆ ละ 15 คน รวมเป็นจำนวนประชากรที่ใช้ในการออกแบบสอบถามทั้งสิ้น 120 คน

ลักษณะคำถามของแบบสอบถามทั้ง 2 ส่วนดังกล่าวข้างต้น ที่ใช้เป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูลนั้น เป็นคำถามทั้งชนิดปิด (มีคำตอบให้เลือกตอบ) และคำถามชนิดเปิด (ให้ผู้ตอบมีโอกาสดูตอบโดยเสรี)

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูลนั้น ผู้วิจัยได้ดำเนินการส่งแบบสอบถามทั้ง 2 ส่วน ควบคู่กันเอง โดยในขั้นแรกได้ดำเนินการแจกแบบสอบถามส่วนที่ 1 ซึ่งเป็นแบบสอบถาม สำหรับหัวหน้าบรรณารักษ์ ให้แก่หัวหน้าบรรณารักษ์ของห้องสมุดทั้ง 8 สถาบัน แต่เนื่องจากห้องสมุดวิทยาลัยการทัพเรือและห้องสมุดโรงเรียนเสนาธิการทหารเรือได้จัดรวมเป็นห้องสมุดแห่งเดียวกันโดยใช้ชื่อว่า ห้องสมุดโรงเรียนนายทหารเรือ จึงมีบรรณารักษ์ผู้รับผิดชอบเพียง 1 คน แบบสอบถามในส่วนที่แจกให้หัวหน้าบรรณารักษ์จึงมีเพียง 7 ชุด

สำหรับแบบสอบถามส่วนที่ 2 นั้น ผู้วิจัยได้นำไปแจกควบคู่กันเองให้แก่กลุ่มตัวอย่าง ซึ่งเป็นผู้ใช้ห้องสมุดของทั้ง 8 สถาบัน ๆ ละ 15 ชุด รวม 120 ชุด ผู้วิจัยได้รับแบบสอบถามทั้ง 2 ส่วนกลับคืนโดยครบถ้วน

การวิเคราะห์ข้อมูล

ใช้วิธีวิเคราะห์หาค่าความถี่และการคำนวณโดยหาค่าเฉลี่ย ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับสถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม อาคารสถานที่ ทัศนคติ การบริหารงานห้องสมุดโดยทั่วไป ตลอดจนความคิดเห็นบางตอน ผู้วิจัยได้วิเคราะห์หาค่าความถี่และการคำนวณโดยหาค่าเฉลี่ย โดยใช้สูตร

$$P = \frac{f}{N} \times 100$$

$$P = \text{อัตราส่วนร้อยละ}$$

$$f = \text{จำนวนคนที่ตอบปัญหาในข้อหนึ่ง ๆ}$$

$$N = \text{จำนวนคนที่ตอบปัญหาในข้อนั้น ๆ}$$

ส่วนข้อมูลในบางส่วนที่จำเป็นต้องหาค่าเฉลี่ย อาทิเช่น จำนวนที่นั่งอ่านหนังสือ จำนวนสิ่งพิมพ์ต่าง ๆ ตลอดจนบริการของห้องสมุด ทั้งในส่วนที่เป็นแบบสอบถามหัวหน้าบรรณารักษ์และในส่วนของผู้ใช้ห้องสมุดนั้น ได้คำนวณโดยหาค่าเฉลี่ย และดำเนินการวิเคราะห์ตามลำดับดังนี้

1. แจกแจงความถี่ของคะแนนทุกข้อของแบบสอบถามทุกชุด
2. ความถี่ (f) ของคะแนนแต่ละช่วงควมน้ำหนัก คะแนนประจำข้อ (x)

ที่กำหนดคือ

$$\text{มากที่สุด} = 5$$

$$\text{มาก} = 4$$

$$\text{ปานกลาง} = 3$$

$$\text{น้อย} = 2$$

$$\text{น้อยที่สุด} = 1$$

3. หาค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) ของคำตอบแต่ละข้อ โดยใช้สูตร

$$\bar{x} = \frac{\sum fx}{N}$$

$$\bar{x} = \text{ค่าเฉลี่ยของคำตอบแต่ละข้อ}$$

$$f = \text{ความถี่}$$

$$x = \text{คะแนน (น้ำหนักประจำข้อ)}$$

$$N = \text{จำนวนทั้งหมดของผู้ตอบแต่ละข้อ}$$

4. ที่ความหมายค่าเฉลี่ยน้ำหนักคำตอบแต่ละข้อดังนี้

$$4.6 - 5.0 = \text{มากที่สุด}$$

$$3.6 - 4.5 = \text{มาก}$$

$$2.6 - 3.5 = \text{ปานกลาง}$$

$$1.6 - 2.5 = \text{น้อย}$$

$$1 - 1.5 = \text{น้อยที่สุด}$$

5. หาส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Diviation) ของคำตอบแต่ละข้อ โดยใช้สูตร

$$S.D. = \sqrt{\frac{\sum fX^2}{N} - \left(\frac{\sum fX}{N}\right)^2}$$

S.D. = ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

f = ความถี่

X = คะแนน (น้ำหนักของคำตอบ)¹

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

---

¹ประคอง กรรณสูต, เรื่องเดิม, หน้า 40 - 52.